Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дениз ◆ ЕРА, 2 СЕНТЯБРЬ, 1982 ШУ. ◆ № 105 (6671). ◆ Мах 3 кеп.

Новкъост Л. И. Брежнев Москве юхаккхачар

31 августа Крымера Москве юхаккхачая КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев.

Внуковски аэродроме цуьнан Л. И. Брежнева накъбаьлхабир КПСС ЦК Политбюро членаш Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, Н. А. Тихонов, К. У. Черненко, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидаташ П. Н. Демичев, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, М. С. Соломенцев, КПСС ЦК секретарь И. В. Капитонов, хІаьта иштта КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета бехктокхаме болхлойн къобола новкъостийн.

(ТАСС)

«КОСМОС-1402» НИКЪ БЕШ Я

ТАСС хаам

1982 шера 30 августа Советски Союзе сигала яхийтай «Космос-1402» яха аргІанара лаьттан искусственни спутник.

Спутника борта тІа отталой космически аре дІахо таккхара лаьрхІа йола Іилмаи аппаратура. Спутника тІа оттийна аппаратура лерттІа болх бу. Хьалхоачаш йогІа информацина обработка ю координационно-вычислительни центро.

Сийлахьча юбилеяшта накъадолхаш

БАЬЦАДААРАШ— ПЛАНАЛ СОВГІА

Грозненски района «Пригородный» совхоза шоллагІа йола производственни участок баьцадаараш кхедеш я. Цуьна кулгалдеш ва Махачкалера юртбоахама институт яьккха къона специалист - агроном Усманов Ахьмад. Укх шера 470 гектара тІа хьалкхеяьй участка болхлоша тайп-тайпара баьцадаарий культураш. ХІаьта царна юкъе дукхагІа — нарсаш, помидораш, кабуц.

Укх деношка деррига шоай низаш оарцагІа а даьха сихбенна баьцадаараш чуэцаш боахк цу участка болхлой. Уж тІадотта цахаддаш кхай тІа хьатІаух автомашинаши тракторий лафеташи.

Укх шера планагІа 6 эзар тонн баьцадаараш паччахьалкхенга дохка дезаш я из производственни участок, хІаьта 31 август хьатІаотташ дехкад 1800 тонн.

— Паччахьалкхенга баьцадаараш дохкара укх шера план кхоачашъюлургйий хьа участкага? — аьнна аз шийга хаьттача, шек воацаш жоп делар Усманова:

— 170 гектара тІара помидораш чуэцаргья планагІа яха йоагІараш 250 центнер йолаш хІара гектара тІара 270 центнер а йоаккхаш, 30 гектара тІара хьалха кхоачаш йола кабуц чуийцай хІара гектара тІара планал совгІа 32 центнер а йоаккхаш, иштта дика хьувкъам лургболаш я 65 гектара тІа кхоачаш йоагІар а, царел совгІа планагІа яха йоагІараш 150 центнер йолаш хІара гектара тІара 170 центнер нарсаш а йоах оаха. Лоацца аьлча чоалханерча хьалех укх шера коллектива къахьега дийза дале а тха вІаштІехьдаргда массехк бІаь тонн баьцадаараш паччахьалкхенга планал совгІа дохка.

Боккха теркам тІабохийт совхоза баьцадаараш леладераша цхьаккха хІама ца дойташ шоаш кхебаь помидорий хьувкъам чубара. МІаьдъеннен геттара чІоагІа кхачарах Іоухаш ярашн шоаш къаьстта хьагулъю болхлоша. Цул тІехьагІа кхай тІа хьалъяь латтача агрегатах чакх а яьхе пульпа йоакх. ТІаккха цига кийчъяь продукци тракторий лафеташца консервни заводашка дІакхухь. Лоацца аьлча, пайда ца эцаш боабац помидорий а кхыча баьцадаарий а хьувкъам. Цхьан сменагІа мара болх ца бойя а хІара дийнахьа 25—30 тонн пульпа кийчъе вІаштІехьдоал болхлой.

Итт бригадера болхлой боахк баьцадаараш чуэцаш. Царна юкъе къаьстта белгалъяьннай Къахьегама Цеча Байракха ши орден лелаеча КПСС Нохч-ГІалгІай обкома член Грозненски районни Совета халкъа депутат йолча Гулаева Тамаре кулгалдеш йола пхелагІа бригада. Шера планагІа дІадала доагІараш 1170 тонн долаш хІанзле дІаденнад паччахьалкхенна 541 тонн баьцадаараш. Хьинар ца кходеш къахьег Рыбалкин Андрей Ивановича кулгалдеча бархІлагІча бригадерча болхлоша а. ПланагІа деррига дІадала доагІараш 670 тонн долаш 239 тонн баьцадаараш дІаденнад цар паччахьалкхенна. Дика хьокхамаш гойташ къахьег Тасуханов Махьмада кулгалдеча бригадерча болхлоша а.

Бригадашкарча болхлоех цхьа саг вац шиий дийнахьара балха норма дикка тІехкхоачаш ца еш. ХІаьта царна, юкъе яьржача социалистически яхье къаьстта белгалбаьннаб Гулаева Тамаре бригадера звеньевойш Цухарова Липан Исаева Душан, Рыбалкин Андрея бригадера звеньевой, Къахьегама Сийлен III степена орден лелаеш йола Альмерзаева Хайкал, болхлой Курбахмедова Хазман, Ацаева Баку, кхыбараш.

С. АУШЕВ.

СУРТАШ ТІА: 1. № 8 бригада болхло Курбахмедова Хазман. 2. Звеньевой Альмерзаева Хайкал. 3. Помидораш тІайотташ боахк болхлой.

И. ПЛИЕВА сурташ.

ЮРТАШТА— ДУКХАГІА ЭЛЕКТРОЭНЕРГИ

Кхачан программа кхоачашъеча лоархІаме дакъа кхоач республика энергетикашка. Нохч-ГІалгІайчен энергетикий керттера потребителаш я 124 совхоз, 38 колхоз. Автономни дизельни станци шиий доалахьа йолча цхьаьа лоаман колхозагара дІайиккхача Грозненски энергосистемера электроэнерги дІоэ цар массане а. Юртбоахамерча потребителашта энерги Іалашъеш я 75 подстанци, 35 киловольти цул боккхагІен низи болаш йола 117 высоковольтни йола электропередачай линеш, дукха а кхыйола электропередачай линеши трансформатораши.

1981 — 1985 шерашка 8 миллион 41 эзар сома маьха керттера фондаш юкъе а йолаеш 7 миллион 65 эзар сома маьха гІишлош хьалъе лаьрхІад.

Берригa низ 44 эзар киловольтметрга дІа а кхоачаш хьалъергья 35 киловольтага кхоачаши цул тІехи низ бола 106,5 километр электропередачай линеши трансформаторни подстанцеши. Иштта хьалъе лерхІ 510 километр йІаьха хургйола зІамигагІа низ бола электропередачай линеш а.

Юртбоахама потребителашта дІаозаш йолча электроэнергех дукхагІа пайда эцаран царна из хаддаза латтаргйола хьалаш тешшаме хилийтаран бархІ подстанце тІа дІаувттае лаьрхІад автоматизацеи телесигнализацеи устройстваш, кхоачашде лерхІ ремонтини реконструкци яраи дола балхаш.

Юртбоахама потребителашта электроэнерги Іалашъяра схема вІашагІйоллаpали цуьна эксплуатаци ярали совгІа совхозаштеи колхозаштеи тайп-тайпара шефски новкъостал де лаьрхІад «Грозэнерго» чуйоагІача еррига предприятеша. Йолаш и новкъостал дара оттаьа йола план а, юртбоахама продукци хьалкхееча «Грозэнерго» болхлоша лоацаргдолча дакъа план а.

1979 шера дениз «Грозэнерго» чуйоагІача керттерча предприяте — № 2 йолча ТЭЦ-рча Іамашка хьалкхедеш да чкъаьрий. Деррига 20 гектар лаьтта дІа а лоацаш карарча хана укхаза болаш ба ши Іам. ДІадахача 1981 шера энергетикашкеи ТЭЦ 2 уллуерча предприятей болхлоакеи дехкад 30 тонн керда хьалийца чкъаьрий. Кастлаьиза хьабе лерхІ 15 гектар лаьтта дІалоацаргбола кхы а цхьаькха Іам.

Подшефни колхозашна Іаьсий хьалкхедарах вІаштІехьдаьлар соахка 2130 килограмм болхлоша дуьх доха. Иштта дІадахача шера бахчеви культураш кхеяра 160 участкови коартолаш кхеяра 149 участкови хьаьнахта йьар районни электрически сетий предприятей болхлоша. Сониа бешамаш делаеш коллектива дакъа лоацаш ва 348 энергетик.

1985 шерага кхоачаш 1,5 гектарага дІакхоачарг а йолаш 0,5 гектар лаьтта дІалоацаш тенлицни хьалъе лаьрхІад ... шера.

Х. СУРГУДЖАНЦ.

Доакъар кийчделга сихде!

ГРОЗНЕНСКИ РАЙОНА ЛЕНИНА ЦІЕРАГІЧА КОЛХОЗА КЪАХЬЕГАМХОША РЕСПУБЛИКА ЮРТА БОАХАМА БЕРРИГАЧА БОЛХЛОШКА ДУ КХАИКАРАЛ

КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленума решенеша, СССР хьаяь 60 шу, Нохч-ГІалгІайчен автономе 60 шу, из шиий лоІамагІа Россена юкъеяха 200 шу дузача юбилеяша къахьегамеи политически хьинар айдаьча Ленина цІерагІча колхоза колхозхоша шерра социалистически яхь йоаржаьй доакъар дукхагІа Іалашдара, тешшаме доакъара база кийчъяра, 1982 — 1983 шера хьайбаш лерттІа Іангара дахара.

Аьттув болаш долча хаоттама хьалех а йолаш йолча материально-технически торонех а пайда эцаш, дІайийна а шоаш тІаьнна а баьцаш чуийца яьинай колхоз. Люцерна хІанз кхозлагІа хьокхаш латт. Кхашка дика хьийкъай хьажкІаш, доакъара корнеплодаш. ХІанз деррига ча аргІаш а даь дІаоттадаьд. Сихдаь леладу силос, баьца хьоар кийчдара балхаш.

1982 шера 25 август хьатІакхоачаш хьайбашта лаьрхІа колхозо кийчъяьй: йол — план 2350 тонн йолаш 3000 тоннал совгІа; сенаж — план 3000 тонн йолаш 4900 тоннал совгІа, силос — 6000 тоннал дукхагІа.

Шиий торонашка а хьежа колхоза коллективо лаьрхІад кхы тІа а кийчъе: йол — 1000 тоннал кІезигІа йоацаш, силос — 8000 тоннал кІезигагІа йоацаш, баьца хьоар — 640 тоннал кІезигагІа доацаш.

Цул совгІа, хьакхарчашта лаьрхІа Іалашъергья 1500 тонн комбинированни силос.

Общественни хьайбашта цхьан шеран ах шеран кхоачам хиллал гІожа а моша а доакъар Іалашде лаьрхІад. Цо йиш хулийтаргья хьайбаш лерттІа кхаба а колхозхошта шоай доалахьара хьайбаш Іангара дахара новкъостал де а.

Боахаме мел эшар ду доакъараш лорадара, уж дикагІа хилийтара, Іан замалахьа царех дикагІча тайпара пайда эцара. Из дара еррига корноецехаш кийчъяьй, хьайбай помещенешта ремонт еш латт.

Доакъара база чІоагІъяро хьайбаш леладерий йиш хулийтаргья ийс бетта а 1982 шера а паччахьалкхенга хьайбай продукци йохкара планаш кхоачашъе, хьайбаш дика Іангара даха.

Оаха, Грозненски района Ленина цІерагІча колхоза колхозхоша, Нохч-ГІалгІайчен юрта боахама берриг къахьегамхой тІахьех йолаш йолча торонех бизгагІа пайда а эцаш доакъар кийчдара балхаш сихде, лоацача хана силосни культураш чуийца яха, общественни хьайбашта лаьрхІа тешшаме доакъара база вІашагІйолла. Укх шерре а доагІаш дола дакъа юкъехьоргда вай СССР Кхачан программа кхоачашъеча.

Кхайкарал тІайийцад Ленина цІерагІча колхоза доакъар кийчдерий производственни совещане.

ДИКА ЛОАРХІАБУ ДЕКХАРЕХ

Октябрьски бурув тохара балхий управлене бурувдетараша тІехкхоачашъяьй деррйгача технико-экономически хьокхамий бархІ бетта план. Бурув тохарга дІабода мах лохбарах укх шера паччахьалкхенна кходаьд 23 эзар сом.

Социалистически яхье хьалхара моттиг дІа ца хецаш хьайоагІа Меграбов Николай Ивановича кулгалдеча № 202 йолча буровой коллектив. БархІ бетта планал совгІа цо техад 200 метр гаргга бурув.

Иштта яхье хьалхалатташ я Найпак Владимир Павловича керте латтача № 116 йолча буровой коллектив. Цо укх бетта чотагІа 320 метр совгІа бурув а тохаш чакхбаьккхар дІабаха бархІ бутт.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

РЕЙД ХЬАЙБАШТА ДОАГГІА ГІУЛАКХАШ ДАЦ

Хьайбаш леладара гІулакх мишта лел, уж Іангара дахара кийчо еш ду балхаш мел дика лел хьожаш хилар укх деношка тха рейдови бригада Надтеречни районе.

Карара шу хала хилар цу района фермай болхлошта. Шура, масала 16 август хьатІакхоачаш 2479 тонн мара дІаяланзар паччахьалкхенна. Из соахка 16 август хьатІакхоачаш дІаецна хиначул 455 тонн кІезигагІа я.

Укх шера ийс бетта планагІа паччахьалкхенна 35—40 тонн шура дІаяла езаш ба района къахьегамхой. Хьалхашка латта декхар кхоачашдара хІанз хІара дийнахьа 23 тонн шура дІатела еза. Цхьабакъда, из гІулакх района хьайбаш леладерий низ дІакхоачаргболаш дац.

Къаьстта во вІаштІехьдаьхад хьайбаш леладара балхаш «Калаусский» совхозе. Паччахьалкхенна шура дІаялара ийс бетта план 50 процент мара кхоачашъяьяц цо. ХІанзле паччахьалкхенна дІаенна шура соахка укх хана дІаенна хиначул 276 тонн кІезигагІа я. Кхы дикагІа дац хьайбаш леладара гІулакхаш «Кругловский», «Верхне-Наурский», «Минеральный» совхозашка а. ХІаьта белгалдаккха доагІа района дукхагІдола доахан цу боахамашка долга.

Из цийсденнад хьайбаш Іангара дахара соахка районе боагІа йоакхо яь хиннайоацандаь. Мела леладаьндаь, лерттІа Іунан даь доахандаь соахка хиначул 3042 бежан кІезигагІа долаш Іангара даьхар доахан. Цу бахьанех дукхьала укх шера бІаь бежан юкъера даьлар керттерча даьхье «Калаусский», «Минеральный», «Кругловский» совхозашка. Іул меттаоттаде геттара хала хургда, хІана аьлча геттара во деб доахан. Масала, хІара бІаь Іатта тІехьара районе гІолла хІанз а 60 Іасилг мара хьакъоастадаьдац, хІаьта «Верхне-Наурский» — 56, «Калаусский» — 54.

ГІулакх, ма гарра, геттара во лел. Соахка хиина кхоачамбоацараш дІадахара, уж кхы цийслургдоацаш болх вІаштІехьбаккхара хьайбаш леладерий уйла тІалхийта езаш яр районе шу долалушше а. Цхьабакъда, фанташа кхыдар хьахьокх. Масала, «Минеральный» совхоза. Ветеринарни бокъонаш гІожа телха а еш бруцеллез яха лазар кхийттача доаханца цхьана шинараш леладу укхаза. Аьлча теша хала долаш хІама да из. Цхьабакъда цуьна тешал ду района керттерча ветеринарни лоро Ю. Тайсумова, «Минеральный» совхоза керттерча ветеринарни лоро В. Бурсанова, цу боахама шурий ферма бригадира И. Ахмадова цхьана тоххамаш а даь кІал нулгаш а ядеш оттаьча авто. Цул совгІа, цо хьахьокх къонача доахах 60 процент дараш гІийла долга, Іаьсий геттара во кхоабилга. Кхоачамболлаш дац царна доакъар, хий.

«Лоацача хана уж кхоачамбоацараш дІа ца доахе Іангара доахача хана дукха доахан юкъера дала мег, Іаьсий эсала хургда. Инфекционни лазараш даржар кхерам болаш да», аьнна чакхбоал лакхе цІераш аьхача специалистана оттаьь вит.

Доахан иштта кхьа лелар да йиш йолаш хІама дац. ХІана итта хьал тоадаьра района кулгалхой сагота бац, аьнна хеталу. ХІана аьлча уж гІалаташ цийсдолийта нах цІенхаштта бехктокхаме озаш бац. Из бахьан долаш цхьайолча совхозашкарча специалисташа, хьайбаш леладераша шоашта хІама хургдоацилга хови санна хьадечох бехктокхам ца хеташ, бе-башха доацаш болх бу.

Цхьа бутт дІабаьлча чусоцадергда хьайбаш. Уж Іангара дахара лерттІа лард йоллар духьа шерра балхаш даьрнад республике. Цхьабакъда Надтеречни района наггахьа долча боахамашка мара дІаболабанна ба из болх. ХІаьта уж наггахьа дола боахамаш района толашагІа йола совхозаш «Новогорский», «Братский» яхараш я.

Новогорцаша, масала, 29 август хьатІакхоачаш паччахьалкхенна 356 тонн гаргга шура дІаенний, цул совгІа бахача нахагара ийцай 36,5 тонн. ХІанз хІара дийнахьа Даьхенна дІалу юкъера лаьрхІача 1700—1800 килограмм, ийс бетта план кхоачашъяра хІара дийнахьа 1500 килограмм дІалуш хилча кхоачам боллаше а. ХІаьта кхаь квартала планагІа 435 тонн шура дІаяла езаш я. Хьайбаш леладара болх мишта вІаштІехьбаккха беза цу боахама къахьегамхошара Іомабала йиш йолаш ба кхыча совхозий фермай болхлой, специалистий, кулгалхой бевам бале.

ДІаболабаьй цу боахаме хьайбай помещенеш тоаяра болх а. Цхьабакъда цхьаьнца кхоачамбоацараш цийсдолийт. Тхо совхозе хиинача дийнахьа бетон я юлаш помещенешка „кІийленаш тоаеш нах боахкар ферме. Из во гІулакх да. ХІана аьлча, бетон йиллача латтаргдолча доахана шийла хургья Іай.

Кхы а цхьа кхоачамбоацар да. Бетон йилла кІийленаш сов аййьй, хІаьта хьаьш геттара кІоарга да. Из бахьан долаш доахан хьаьшка тІехнахьа диллача доакъара мара тІакхача торо - йолаш хургдац. ХІаьта кІоаргагІа улла доакъар пайда ца эцаш дусаргда, дохка а луш довргда. Иштта моттигаш цийсйолийташ хиннай укхаза соахка а. Из кхоачамбоацар — укх шера дІадаккха деза совхоза кулгалхоша хьаьй кІийленаш лакх я яь. Из ца дойя пайда боацаш дукха доакъар довргда. ХІаьта хІанзарчоа Іалашдаь дукха а дац из цу боахаме. Тхо совхозе хиннача дийцахьа Іалашгьа йол шера планагІа йоагІачул 376 тонн кІезигагІа яр, хІаьта сенаж — 312, ча — 505 тонн.

ХІана хьагучох, доахан чусоцадаьчул тІехьагІа помещенешкара кхо кулг карарах хьа дезаш хургба хьайбаш леладераш. ХІана аьлча тишъенай чура кхо арадоахаш йола транспортераш. ХІаьта «Чечен-аулинно» объединене механизаци е ... керла ... оттаяра.

Дукха балхаш чакхдаха дезаргдолаш да доахана хий меладу автоматически ... тоаеш, электрификаца еш, помещенешкара ... эшача топпар а хьоаш ... кІир тохаш, помещенешна дезинфекци еш, карашта ... Механизмашта монтаж а ца еш йитай из хьас йоланьча «Грозгоргаза» болхлоша доакъара цех а. Лоацца аьлча, уж кхоачамбоацараш дІа доахаш ду балхаш сихде деза, тІехьагІа, хьайбаш чуоттаде ха хьатІакхаьчача де дезаргдоацаш.

ДикагІачрех цаІ санна лоархІаш я районе «Братский» совхоз а. Ийс бетта план 482 тонн йолаш 29 август хьатІакхоачаш 366,5 тонн шура дІаенний Даьхенна цу боахама хьайбаш леладечара. Из хьокхам кхы а лакхагІа хургба дІалуча шурий хьоанал базсени йолаш — 3,6 процент мукъагІа яларе. Цхьабакъда из лохагІа хиларах дІаеннача шурах дІа ца лоархІаш 35,1 тонн шура йисар. «Из гІалат фу бахьан долаш цийслу хац тхона. ХІана аьлча ма дуа лу доахана доакъар», ахаш дувц ферма зоотехника П. Умаровен бригадира И. Лечиевен. Цуьнца цхьана, уж цецбувла безаш хІама а дац из. Кхоачам боллаш лу доахана доакъар. Хьаьшка а царна гонахьа лаьтта а шортта аьтача люцерна моша доакъар улл. Мел дукха доаду из пайда боацаш! ДикагІа хургдар аьнна хетт цхьа дакъа люцерна лаьттагІа а сала цунах сенаж кийчйоре. Цхьабакъда, из тайпа доакъар кийчде дага бац цу боахаме, планагІа Іалашде доагІаш а цунна меттеа силос йолла лаьрхІад.

Цул совгІа ферма хьатІакхухьа из моша доакъар кІезигІа хьоанал йолаш а да. ХІана аьлча, люцернал дукхагІа оасар да цуьнца. Цудухьа кхоачамболлаш дика дац из доахана. Из бахьан долаш лоха а шурий хьоанал я.

Кхом боацаш доаду цу боахаме доакъар дукха гаргІаш кхоабача а. Масала, дукха йерстача хІара саргІана дийнахьен буса ... ха килограмм концентрированни доакъар лу. Цхьабакъда хьабоалаш пайда бац. ДІалуча доакъарага диллача кІезига да хьайбашта тІакхета дулх. Фуд бахьан? Технологес дІадеххача тайпара дІа а йийхха кхаба езача хийцца делийт укхаза сиргІаш. ЕІа йолаш уж делийтача-м хІама а дацар, цхьабакъда уж яІанза я. Иштта йола уж дІайийхха кхаьбача йорстаяра кІезигагІа доакъар дезаргдар. ХІаьта пайда боацаш доаду концентрированни доакъар, доахана дІаделча цар шурий хьоанал а дикка тІакхетаргьяр.

Совхоза кулгалхоша, специалисташа из болх иштта бала боацаш лелабеш хилар тамаш йолаш хІама да. Мекъал а ца еш шоашта кІезиг-дукха мукъагІа цар хало йоре уж кхоачамбоацараш цийс а дургдацар.

565 тонн йол, 2273 тонн хьажкІех силос кийчъяьй укхаза. Доакъар Іалашдара болх дІахьо дІахьош ба. ХІанзарча балха темпашка, хьувкъамга хьежача доакъар Іалашдара укх шера планаш совхоза къахьегамхоша тІехкхоачашъергхиларах а цхьаккха шеко яц. Дика да хІанзалца кийчдаь деррига доакъар фермана хьатІадёна хилар а. Цхьабакъда цхьан хІама саготу. Лабораторе тохкамаш цийсоа даьдац яхаш совхоза кулгалхой бале а, горехаца цхьана бийлача кенах кийчъяь 491 тонн йол цхьанна классах йоацаш санна лаьрхІа я.

Поарамал дохагІа хила мегаш я хІама йоллаш йолча силоса дикал а. ХІана аьлча из еррига а 3880 тонн кхоачача цхьан кІоаге болаш а. Цул совгІа 2273 тонн йолара дукха ха йоаьй — 17 да. ХІаьта ... 727 тонн йолара кІезагагІа дале кхы а вархІ да ... доладда.

Кхы а цхьа кхоачамбоацар да. Хьайбай помещенеш тоае йолаяьц хІама а. Кхийшка бІеха я. Еха латт дукхагІа йолча помещенешкара чура кхо арадоахаш йола транспортераш, дохкаденнад уйнаш. Лоацца аьлча, хьайбаш чуоттаде помещенеш кийчъяра де дезаш дукха балхаш да. Цхьабакъда, боахама кулгалхой сагота бац. Деррига де кхоадергда тхо, яхаш ба. Цуьнца цхьана, хьайбаш чуоттаде деза ха хьатІакхача дукха ха ... — цхьа бутт. ХІаьта тІехххара сих а беина балхаш дикал доха йолаш чакхдаха мегаш а да. Из гІулакх Іай хьайбашкара йоаккхача продукцена ІатІкъарг а да.

ХІаьта а цу районе деррига а во да аьлча цийса хургдац. Соахка хиина кхоачамбоацараш дага а кхоабаш дІаха гІаштІехьбаьккхаб надтеречнецашна укх шера доакъар Іалашдара болх. Иштта, шера план 18 эзар тонн йолаш хІанзале 13 эзар тонн йол дІаоттаьй аргІаш а даь, сенаж планал дукхагІа 5 эзар тонн кийчъяьй, гаргга ба баьца витаминни хьоар даккхара шера план кхоачашъе а. Доакъар Іалашдара балхаш дІахо дІахьош да. Лоацца аьлча, доакъар Іалашдара декхарех укх шера надтеречнецаш лоархІаберзаш аьнна аза йиш я майрро. Цхьабакъда, деррига доакъарах цунах хьахуллар ма кор га дукхагІа хургдолча бола цара пайда эза хьакъа доале цу района хьайбаш леладераш. ОарцагІйоала деза ... кхе ... сахьегІа дІадахара.

А. ЯКУБОВ
халкъа тІахьежама республиканска комитета штата воаца инспектор.
С. МАДАЕВ
«Грозненский рабочий» газета спец. корр.
М. ХАМАТХАНОВ
тха спец. корр.

Парторганизацешка—отчеташи хоржамаш

ЭГГАРА ХЬАЛХА ЭШАР— ДИСЦИПЛИНА

Отчетно-хоржамий собранеш хилар укх деношка МагӀалбикерча УБР шоллагӀчен цхьоалагӀчен РИТС-ашка. Коммунистий дисциплина лоха хилар, собранешка тӀаийцача соцамашка мегарболаш лаьрхӀабале а, цехашкарча партийни бюроша болх эсала лелабаьлла гойташ чакхъяьлар уж.

Кворум хилаал коммунисташ вӀашагӀа ца кхеташ оттаьча графиках лаьрхӀача денешка на хулаш тӀехьаьлар укхаза партийни собранеш. Цхьа кӀира даьннача тӀехьагӀа шоллагӀа хьала коммунисташ гул а бь, чакхъяьлар укхаза партийни собранеш.

Бурув деттарий болх дийнаьхен буен на соцаш вахташка латташ бе безаш ияльален бехктокхамен болга массанена а ховш да. ХӀаьта а лертгӀа кийчо яь хиннаьлаере, вахташка латта коммунисташ мукъабоалинташ, хьалхехьа цар когаметта кхьбола вах хурӀболаш гӀулакх дь хиннадаларе, бурув деттача балхий управлене парткомо а КПСС МагӀалбика горкомо а дукхагӀа Ӏоакхо яь хинналаре графиках лаьрхӀача ханашка дукхагӀа коммунисташ тӀаболаш чакхъяла тарлора партийни собранеш.

ШоллагӀа отталаьча хана МагӀалбикерча цхьоалагӀча РИТС-е партийни собране балха дакъа лоацаш хилар УБР партнома декхараш ханна кхоачашдеш йола З. Темникова. КПСС горкомо собранешка хила тӀадилла хинна талхьа тӀахьожама комитета председатель Д. А. Миронова КПСС МагӀалбика горкома промышленни отдела заведующи З. Н. Мамилови е хьалха а е шоацагӀа а собранешка дакъа лоацаш хилиндар.

РИТС-ашкарча партбюроша партийни болх эсала лелабаьлла гойтара алхха цаӀ белгалдьаьккхача кхоачам ба. Отчетах йолча хана еррига а кхоъ е йиъ мара партийни собранеш а хинияц укхаза, уххал мара партбюро заседанеш а хиннаяц.

Доккхийн бехктокхамеи декхараш да МагӀалбикерча бурув деттарашта хьалхашка латтараш — моаргагӀарча тӀоанашкара мехкдаьтта лохилга, сероводорода доалла мехкдаьтта корадаь моттагаш йизза каракрзаелга.

Къаьстта бехктокхамеи чоалхинех декхар да тоха кӀалхарча юра тӀоанашкара мехкдаьтта гучадоаккхилга. Керттерча дакъе цох тийша да МагӀалбика мехкдаьттаи оийле юхаметтоттаелга.

Хьалхашка латтача декхарий бехктокхам кхетабеш, уж кхоачашдара беча балхара кхоачамбоацараши гӀалаташи гучадоаккхаш, уж дӀадахара де дезараш белгалдоахаш чакхъяьлар партийни собранеш.

Керттерча дакъе тоха кӀалхарча юра тӀоанашкара мехкдаьтта лаха дезараш ба МагӀалбикерча УБР Карабулакерча шоллагӀча РИТС-ера лаьттан ченаш техкараш. Цар бурув тохаш йола лахха а скважина цу тӀоанашка мехкдаьтта дий хьакара лаьрхӀа я.

РИТС-а партийни бюро балха отчетах доклад аьча цехпартбюро секретара Ю. А. Пальшинен собране къамаьлаш даьча коммунисташен белгал ма даьхара, цу декхарех лоархӀабац бурув деттараш. 88 процент мара кхоачашъяьлац ер шу дола делча дена бурув тохара план 1500 метр кхоачаш ца юлар кхерам болаш я укх шерара план а. Укх шера 900 метр бурув тоха дезаш хинна ДаьттагӀара скважина дӀакъайлаш. Иштта цӀенхаштта авари хинна дӀакъайлай РИТС-е кхы цхьаькъ скважина а.

Соахка бурув теха а лькха, тоха кӀалхарча юра тӀоанашка мехкдаьтта хилараха е ца хиларах къоастам бе безаш пр Ачалукъа хьалхашкара 168-гӀа скважина. Укх шера а чакхдаргдолаш дац цига бурув тохилга. БӀарча шу дӀадахад цӀенхашта хьовзам хиначул тӀехьагӀа из скважина юхаметтаоттаеш. ЛоархӀачул дукха а чоалханегӀа хинад бурув тохаш тухӀ тӀоанех чакхдоала.

Собране къамаьлаш даьча бурув деттараша В. А. Абозина, Ф. Д. Гайворонске, бурув тохача мастера П. П. Золина, механика П. А. Пенькова, кхыбараша белгалдаьккхар бурув тохачун лоархӀам лохбеннилга, мастера дӀа ца аьлча шоашкара цхьаккха хӀама де йиш йоацача хьале уж оттабаьлга, дуккхача даькъе из бахьан долаш бурув деттача бригадай болх лерттӀа дӀа ца болилга, управлене службаша бригадашта кӀезига новкъостал делга, болх бераша кхерамалеи техника толхаеш дукха моттигаш нийслуга, къахьегама а балха а дисциплина лоха хиннилга, уж а кхыдола а дешаш къоастадера цехови партийни бюрос даьр теттара кӀезига долга.

ЦхьоалагӀча РИТС-а коллектива метраш лаьрхӀача бурув тохара декхарах кхоачашду ӀӀар шера. Ер шу доладелча дена 12640 метр бурув теха укхаза план 11815 метр йолча. Цхьабакъда, цох пхи эзар соагӀа метр карагано-чокрака тӀоанашка бурув тохаш йолча бригадага кхоач. ЦхьоалагӀча РИТС-ера мехкдаьтта лехараш а дика лоархӀабац кӀоарга бурув тохара декхарех.

Собране доклад аьча цехови партийни бюро секретара П. Т. Ковалева, собране къамаьлаш даьча коммунисташа цхьоалагӀча РИТС-а начальника М. У. Халухаева, бурув тохачар Н. Т. Горбовцева, Н. А. Шаповалова, бурув тохачун гӀоача В. Н. Шевцова, бурув тохача мастера М. Дж. Наурбиева, кхыбараша нийслдаьначун критически мах а беш, керттера уйла гӀайохий: таш дийнар бурув тохача бригадашка къахьегамеи балхаи дисциплина лоха хиларах, материально-технически ӀалашоагӀа эсала лелаларах, Ӏана кийчо яра гӀулакх эсала латтарах партгруппашта, кхыйолча юкъарча организацешта, бурув тохача бригадашта кулгалдареи царча аша новкъостал лерен гӀулакх цеха партийни бюрос эсала леладелга. Иштта цар белгалдаьккхар уж кхоачамбоацараш дӀадахара де дезараш а.

Шишша а РИТС-ерча цехови партийни организацей, бригадашкарча партийни группаш коллективашта кулгалдечара лоархӀам лахбелга, партийни дисциплина чӀоагӀъелга, хӀара коммунисташа бехктокхам лакхбелга — керттера чулоацам болаш чакхъяьлар укхаза отчетно-хоржамий собранеш. Цу хьаькъехьа де дезараш белгал а даьхар собранеша тӀаийцача соцамаш тӀа.

Иштта коммунисташа хержар керда цехови партийни бюрош. Цар хьалхарча заседанешка партбюро секретарала хержар цхьоалагӀча РИТС-е Г. Г. Букин, шоллагӀча РИТС-е А. Ю. Косли.

А. ВАСИЕВ.

Къахьегаме даим дика толамаш доахаш, социалистически яхье хьалха латташ, общественни вахаре хьинаре даькъа лоацаш хилларах № 2 йолча гӀишлон материалаш кийчъеча комбината коллективо бетта 5—10 процент гӀехькхоачашъю ца кулгалдеча бригада коллективо шоай сменни задане. ХӀаьта бригадир ше а ва социалистически яхье мастерхоза моттаьнийр, профессех дикагӀвар. Уж толамаш даха гӀо ду ший балха технологи цунца дика ховш хилара.

СУРТА ТӀА: Ш. Галабов.
Н. ПЛИЕВА сурт.

Оаха яздаьчун лерагӀа

«Лоамаи даьгӀений ходаваза йоакхо» пхаш яр укх шера 18 мае «Сердало» газета тӀа хепатеха хиина республиканск ВООП Совета лаьтта лорадара йолча секце председатели заместителя Б. Богатырева яьнь статья.

Цу тӀа лувиар-лоамаи даьгӀенех дуккхача боахомаша лерттӀа пайда ца эцаш хиларах, альпийски субальпийски даьгӀенаш хьакъестелга цхьаькха система йоацаш леладеш хиларах, даьгӀенашта доагӀача бесса доал ца деш хиларах.

Из гӀулакх цӀенхашта тоадари, лоамаи даьгӀенех пайда эцила а доал дела а тоадара де лерхӀачун хьакъехьа редакцега хоам бу Нохч-ГӀалгӀай АССР юрта боахама министра хьалхарча заместителя У. М. Львова.

Цо йозадаь кхьхата тӀа йоах:

«Лоамаи даьгӀенех а цонех а дикагӀча тайпара пайда эцара, лоамашка экологи нийса хилийтара духьа 1982 шера 13 августа Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совето тӀанийцача соцам тӀа белгалдаьккхад укх гергтарча пхе шера лоамаи даьгӀенех, цонех, хий дуддувлача моттигех пайда эцилга тоадара организационни технически мероприятеи бӀарчча комплекс чакхъяккха.

Цу регнона Ӏалам, кӀезига мара ца дисаь а цӀендаь дӀадалар кхерам болаш дола а оакхарий, бахьангӀаш, историн архитектурни шоаш санна дараш кхы доаца памятникаш лорадара укх шера 13 июле Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совето соцам тӀанийнаб «Нохч-ГӀалгӀай АССР-е заповедник вӀашагӀйоллара хьакъехьа».

Цу статья тӀа дийца кхоачамбоанираш дӀададара даьчун хьаькъехьа редакцега иштта хоам баьб Сунженски района юрта боахама управлене начальника А. Аушева.

Цо йоаду:

«Гражданаша Горчашвилен Бергишвилен бокъо а йоацаш общественни даьгӀенашка жа доажадара дош массехказа дийнад хьалхьа депутатий Нестеровски станичнин Совета исполкомо. ХӀаьта пар дӀа а хайтад шоаш леладер нийса гӀулакх доацилга. Юрта боахама управлене керттера специалисташ а РОВД болхлой а юкъе болаш йола комисси хинна лоамаи даьгӀенашка яха. Цо де доагӀар даьд даьгӀенаш лораяра. Из дош Сунженски РОВД-о тӀахьожам лоаттабеш да.

МАССАНЕ А ДЕ ЛЕРХӀАР ЦАӀ ХИЛЧА

ХӀанзарча хано дӀа ма деххара йола мехкдаьттеи гази йоаза управлени я «Горскнефть». Эггара кердагӀа йола техникеи дикагӀйола технологи йолаш йола чӀоагӀа дегӀаенна социалистически предприяти я из. Укхаза болх беш я лаккха дебит йола скважинаш, йоккхий сепарационни установкаш, мехкдаьттен гази хьегулъеш йола герметизированни система, комплексни механизаци автоматизаци яь производственни процессаш.

Цу дерригех а кхетамца пайда а ийбеш, хаддаза керда торонаш лех мехкдаьттахоша дӀамигтчун а доакхачун а кхоь бера. Цу лостамегӀа дика толамаш дахарах вӀаштӀехьдоал цар паччахьалкхен плани тӀаийца социалистически декхараш тӀехкоачашде. Шоай традицеш а йолаш бартцхьоагӀо йолаш йола коллектив я НГДУ яр, балхара дӀа-хьа буьлилга фуд а ца ховш бола лакха квалификаци йола болхлойи инженерно-технически болхлойи ба укхаза къахьегаш. МоллагӀйола далеи чоалханеи технически декхараш кхоачашде вӀаштӀехьдоал цар. Цхьаькха цех, участок е бригада яц укхаза боагӀача боарамагӀа болх а ца беш тӀехьаюсаш.

БархӀагӀча, иисагӀча, итлагӀча пятилетнай шерашка дӀааьнка цу хиннадаи паччахьалкхен плани тӀаийца социалистически декхараш толаме кхоачаш тӀехкхоачаш ца деш. Дукхьал цу кхаь пятилеткагӀа НГДУ коллективо планал соагӀа даьккхад цхьа миллион 502 эзар соагӀа тони «Ӏаьржа доши».

ДИКА къахьег «Горскнефть» НГДУ мехкдаьттахоша цхьайттлагӀча пятилетке а. Ер пятилетка йоланча дена планал соагӀа даьнкха мехкдаьтта 21 эзар гаргга тони я, организационно-технически мероприятеш чакхъяхарах тӀанхийттад 651 эзар тони мехкдаьтта, капитальни ремонт яьй 33 скважинай, текущи ремонт яьй кӀоарга-насосни 310 скважинай, производствана юкъейоалаьб 200 эзар сом пайда беш йола 115 рационализаторски предложени.

Цхьа санна дукхаза социалистически яхье хьалхара моттигаш яьхай «Горскнефть» НГДУ коллективо отрасла а республика а промышленни предприятешта юкъе. Мехкдаьтта промышленности министерства предприятешта юкъе рационализаци изобретательства балха даькъерча Еррига союзни социалистически яхье а, электроэнерги кхоара гӀехьа республикерча промышленни предприятешта юкъе лаьржача яхье а хьалхара моттиг яьккхай цо.

Мишта вӀаштӀехьлоал «Горскнефть» НГДУ коллектива хӀара шера социалистически яхье хьалха а латташ башха-дика толамаш даха аьнца шийта даьча тахтара жоп а луш профкома председателя В. Н. Бабича аьлар:

— Цхьан дешана ала йиш йоацаш дукха за цу дакъе тхона карагӀдувлараш. Предприяте кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша хӀара дийнахьа а хадданза а организационно-массовни политико-кхетамеи болх бу хьалхашка латта декхараш кхоачашдара коллектив парцагӀйоахаш. Дукха геолого-технически мероприятеш чакхйоах, керда техникеи дикагӀйола технологи производствана юкъейохуь, шерра йоаржай хьалхалаттарий опыт, кхетамца вӀаштӀехьъяьнкхай социалистически яхь.

Тайп-тайпара инициативаш, дикагӀйола опыт юкъейхувлаьях доалаш дац гӀулакх. Хаддаза производственни социалистически яхь вӀаштӀехьаккхара бола болх бе безаш ба. Хьалха дӀадахача шерашка из болх бе безар къахьегами отдела болхлой бар, тхан-тхан хьашт долаш бац лхаш дувцар вокх отделий болхлоша. «Грознефть» объединене рекомендацеш ларзе а лаьца тха управлене соцам бер. Цу тӀа хоадамболлаш белгалдаьхад социалистически яхь вӀаштӀехьаьккхара хӀара кулгалхочо, инженерно-технически болхлочо НГДУ еррига структурни подразделенешкa де деллаш дола балхаш. Инженерно-технически профсоюзни бюлошка дукхьал шоай производственни бола барал согӀа, социалистически яхь вӀаштӀехьа а яьнка цуна кулгалдара даькъе а дукха балхаш де дезалга белгалдаьккхад.

Организаторски балха керттера дакъа хьалхоацараш ба НГДУ кулгалхой, партийни профсоюзни болхлой. Цар хиддаза новкъостал лу болх юшта, къоастале дезаш хьалхашка латта дешаш сихен дикен къесталу, формализмаца цӀенхашта къовсам лоаттабу.

Дукхача формаех лелаеш я мехкдаьттен гази йоахача управленера социалистически яхь. ТӀагӀерттан пландегӀон делабу социалистически яхь йоаржаяра бола. Керда а планово-экономическа хьокхамашна хьежжа 1982 шера бӀарччача пятилеткана а отталай социалистически яхья условеш. «ХӀара балха дийнахьа хьалер дукхагӀа хилийта» яхача девизагӀа къахьегача мехкдаьттахоша вралена продукци дукхагӀа хилийтара хьокхамий цхьана керттера лоархӀ производства экономически эффективности балха динали лакхъяра хьокхамаш а.

Дукха ха йоацаш укхаза юкъейоалайир «Башнефть» объединене «Туймазанефть» НГДУ мехкдаьттахоша дӀайолаль «ХӀара скважинера ма могга дукхагӀа мехкдаьтта даккхар — болхлой эстафета» яхача девизагӀа производственни смежни звеньяшта юкъе социалистически яхь йоаржаелга. Туймазинций инициатива шоай коллективе могаль тӀа а нийца партнома социалистически яхь вӀаштӀехьаьккхара йолча советен вера ЦДНГ-2 начальник К. Ю. Газиева цеха воккхагӀвола инженер А. В. Лунина коллегий инициатива хьаллацар. Дехаш ЦӀенхаштта дунчен дийшар из гӀулакх парткоме. Из чӀоагӀа лоархӀаме а дар, хӀана аьлча цу яхьа юкъейоагӀа мехкдаьттен гази йоахача бригадашта гӀулакх деш йола еррига производственни звеньяш, пароводоснабжене цех, лаьттан кӀагои капитальни ремонт ю бригадаш, кхыйола цехаш, бригадаш. Шойла социалистически яхь леланра договор а яь къахьегача производственни участкаша, сменаша шоайла ашаш дола гӀо-новкъостал лу, бола тӀа-тӀа тоябара дагабув.

— Тха мехкдаьттахоша лоархӀаьча социалистически яхье кердадар да, — йоах «Горскнефть» НГДУ партнома секретара заместителя А. А. Лукьянова, — социалистически яхь вӀаштӀехьянкхара йола совет тха предприяте вӀашагӀйоллар. Цуна чубоагӀа партнома профкома вакалаш, экономисташ, технологаш, къахьегама отдела болхлой, иштта кугӀарера болалой. ТӀаьхьа декхараш мишта кхоачашду а хьажаш анализаш ю совето. Эггара дикагӀа пайда боалаш йола форташ юкъе а кхувлаш, кхетамца вӀаштӀехьйоах со социалистически яхь. Производства чура яхь дегӀаккхувлара лаьккъера организационни а методически а центр я хинна дӀаттай на совет. БоагӀача боараме цу совето болх барах «Горскнефть» НГДУ цхьанкхий цех, участок, бригада, смена е [illegible] вац лаьха юкъе даьна ца лоацаш.

Ерригача структурни подразделенешна кийчъяь я СССР 60 шу дилара хеталь йола гойтара агитаце стендаш. ЛаьрхӀа кийчъяьча пирамаш тӀа хӀара вӀирагӀа дӀахьяю яхья итогаш. Цехе е участке яьржача яхье котбаьннараш ше вымпелаш лу, хӀаьта управлене яхье котбаьннарий сийна урагӀйохийт къахьегама сийлен ше байрих. Пхезза из ше байрах урагӀлахийта вӀаний уна пятилетке мехкдаьттен гази йоахача цхьоалагӀча цеха коллектива сийна, цхьайтталла скважинашта лаьттан кӀалеи капитальни ремонт еш цеха коллектива сийна, шийттала коммунист К. Ю. Газиев керте латтача шоллагӀча цеха коллектива сийна.

Социалистически яхь йоаржача доккха дакъа лоац коммунистически къахьегама сийлен цӀи яккхара къовсам лоаттабераша. Берригача къахьегаш барех 90 процент бараш ца сийлен цӀи яккхара тӀехьарча яхье дакъа лоацаш ба. Укхаза къахьегаш волча 650 болхлочох, коммунистически къахьегама ударник лха сийлен цӀи лелаеш ва 485 болхло, 4 структурни подразделени, 14 бригада.

Дика вӀаштӀехьбаьккхаб бригадий формагӀа къахьегара болх «Горскнефть» НГДУ коллективе. Цига еррига къахьегача бригадах 81,1 процент араш цу кердача системагӀа болх беш я. 21 бригадах шийттанена баьча белхага хьежжа премеш хьежаш бригадий совето. Из латт мастера кулгалдеча эггара дикагӀа болча болхлоех. Балха тӀа хӀаране лаьцача закъага хьежжа дӀа-кха еть преми. ХӀаране балха тӀа мел дакъа лоац хьокаш учет лелаю. Из бахьан долаш тоаенний бригадашкара къахьегамеи производственни дисциплина. Шоай декхараш даим цӀена кхоачашдеча бригадин методагӀа къахьегчахех я мастераш А. Д. Настеко, А. Н. Заикин, А. А. Авалов, С. А. Закаев керте латташ йола коллективаш. Социалистически яхье даим хьалха а латташ «Профессех дикагӀвар» яха сийлен цӀи лелаеш ва бурувдеттар Н. Н. Дорофеев, оператор Н. Т. Шуваев, машинист Н. Н. Барвлев, слесарь-вышкомонтажнич Н. Т. Титов, котельни машинист А. Н. Гаврилова, кхы дуккхабараш а.

З. СИЗОВА.
«Грознефть» объединене НПС-а социалистически яхьа отдела начальник.

Кишиневски тракторни завод — Молдавски ССР машиностроене флагман. Производной культураш лелаяра йола дӀамига габаритни машина хьаьий Кишинева, Минска, Харькова, Владимира конструктораша цхьана къа а хьнига. ХӀана тракторашта аша уллаш оатхалаши лоаттаю итташ йолча предприятеша-смежникаша.

СУРТА ТӀА: завода отгрузочни площадка тӀа

М. ПОТЫРНИКЕИ,
А. СИМАНОВСКЕИ сурт.

ТАСС фотохроника.

«ИСЛАМ ЮХАДИЙНБАЛАР» Е ХАЛКЪ СОМАДАЛАР?

Пропагандисташта долча новкъостала оаца кепатоз «Ӏилмаи дин» яхача журнала тӀара хьанийца А. Германовичен, Л. Медведкоси яхьь «Ислам юхадийнбалар» е халкъа сомадалар?» яха статья

[illegible]

ЦАӀ ДИЙ ИСЛАМА ДУНЕ

[illegible]

САГИ ЗАКОНИ

ЗУЛАМАШТА ДУХЬАЛА НИЗАШ ВIАШАГIТОХА

Правопорядок ларбча тайпара ль а телхаелга, зуламаш ду хьалаш дIадоахилга, социалистически законность цIенхаштта кхочашьелга — Коммунистически парте программин декхар.

Вай мехка массанахьа санна, республика административни органаш болх а толаме дела бош ю, нагахьа санна зуламхоцца къовсам лоатта беча цар общественностаца айхха бувзам ца лоаттабой. Правонарушенешта профилактика елга общественна духьаларча гIулакхашца къовсам лоаттабелгеи парте областной комитета кулгалца оттаьча комплексни плана гIа чакхдоаккхаш да.

ТIехдахьа корта бохабу маларащ меларашца, хулиганашца, дер дайна леларашца, кхыча харцахьарча гIулакхашца лоаттабеча къовсаме гIа-гIа дукхагIа даькъа лоацаш хул къахьегама коллективашкара викалаш.

Город Грозне вIашагIа елла болх беш я 15 дIа-юха дела милице пункт, юкъедоаладаьд хIара дийнахьа милиционераша дружинникашца цхьана патрулировани елга. Партийни советски органий новкъосталца халкъа дружинаш нахаца чIоагIъелга Iалашдаьд. Укх шера алхха вхь бетта дружинникий новкъосталца дукха зуламаш гучадаьккхад, бехке бараш лийдаш.

Дика болх беш я Старопромысловски районе промыслови геофизика лаьрхха йола конструкторски бюро дружина. Цар дружинникаша зуламаш дара ньттув хулайташ дола хьалаш тохк, къовсам лоаттабу харцахьарча гIулакхашта тIаккхувш болча кхелетарашца, паспортни режим чIоагIъю, Iалам лораеча даькъа лоаш Дежурстве бахкка шоай дружинникаш автомашинаца Iалашбу цар. Ишттa, шоаш тIахьожам лоаттабеча микрорайоне правопорядок лораяра уж чIоагIа оарцаIбалар бахьан долаш зуламаш 33 процент кIезигденнад, хIаьта общественни порядок телхаераш — шоаз гаргга.

Во болх беш я Грозненски района Толстов-Юртовски юртсовете вIашагIъелла дружина а (юртсовета председатель Х. М. Вадуев, дружина командир А. Хажмурадов). Цар 74 дружинниках алхаш парте членаш ба, 29 — ВЛКСМ членаш. Общественни порядок лораеча шоашка ра Х. Настанов санна денале гIулакхаш гойтараш алхан премеш луш, кхы тIа отпуск луш белгалбаьхаб.

Общественни порядок лораяра кхоачамболаш ханхаьхьен цаI хьежабу «Красный молот» заводо, «Промавтоматика» НПО, республикански больница, Грозненски района «Кошкельдинский», Шелковской района «Красный пахарь» колхозаш, кхыча предприятешен организацешен.

Укх тIехьарча хана нах бахача моттигашка правопорядок лорайра низаш вIашагIтохаш я опорни пункташ, цар общественни советаш. Цар балха керттера декхар правонарушенешта профилактика яр да. Цудухьа зулам де тарлуш боля нах шоай учете ях цар, царца хьалхе я кхетами болх бу. Цу пунктай общественноста советий балха планашта юкъе белгалдоаккх рейдаш елга, цу лаьнгц деш дар дIагойтилга, правови темаех лекцеш, беседаш чакхйоахилга. Факташ хьагойт опорни пункташка советаш вIашагIъехкача хана дена милице участкови инспекторий микрорайонний общественностаца чIоагIагIа бувзам оттабе йиш хиннилга.

ВорхI шу хьалха халкъа депутатий Заводской Совета исполкома решенегIа порядок лораю № 2 йола общественни пункт хьайир. Цун председатель ва В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ директора заместитель С. А. Бутов. Совета председатель а членаш а парте райкома бюрос чIоагIбир Совето къаьсткъаьстача лостамагIа болх бара секцеш хьайир. Кхелетарашца болх беча секцена кулгалдеш я № 21 йолча юкъерча школа опыт йола педагог Хашкелева Т. Л. Хьалхя харцахьа лелаш хинна дукха бераш нийсача новкъа даха карагIдаьннад царна.

ХIанз пенсе а яха салоIаш йола лор Вивтер Алиса Григорьевна кулгалдеш я тIехдахьа къаракъаш меларашца къовсам лоаттабеча секцена. Цар хьагуча а ваьккха шоай учете нйцав цу тайпара 148 саг. Царех дукхачар шоай лоIамагIа дарба де белам хилар. Цо баьхьи долаш царех цхьабаьй цу пенах къаста ниэ дIакхаьчар, хIаьта малар мхаоза а зарба де а цо тугараш низагIа дарба деча къахьегами профилакторе ца хьоадIча баланзар.

Цу пункте хьинаре болх беш я Я. М. Фрахтман председатель йола новкъостий суд а. 1981 шера цар къовстадаьд 82 деле 48 саг бехктохкаме алан. Холуш бола болх беш я укхаза уличнии домовойн комитеташ. Уж укхаза бархI я. Общественноста Совешо бетти цхьа дуиц цар балхах лола дош. ХIаьта укхаза общественни хьесане болх беча юридически консультаце законах лаьца лаьча хаттара хьадаа жоп лургдола нах корадоагIа микрорайона бахархоашта. Цига бахача нахах дукхачарна дружина командир санна вовзаш ва Марков Владимир Михайлович. ДукхагIбола дружинникаш Сийлен грамоташ, махкера сонгIаташ луш белгалбаьхаб. Ишттa, беркате болх беш йола опорни пункташ общественни советаш республике кхы а йолаш я.

Правонарушенешна къовсам лоаттабара къахьегама коллективашка вIашагIъехк профилактика советаш.

ХIанз массанахьа яхар санна хьам ньар уж советаш. Бакъда, цар балхага хьежача гIулакхаш цхьатарра лелаш. Къахьегама коллективашка нравственно-правови кхетам балара кхуорчаш а хинна дIаттаац уж. Массанахьа хьадаьлаш харцахьа лелараш, зуламаш дераш ловргбоаца хьалаш.

ХIанз а тIехьа нийслу шоашка административни органаша дIаухийтача сигналех доагIаш дар ца деш бола кулгалхой. Чурча гIулакхий министерства органаша дIаяхийтача хIара шолагIча сигнала мара жоп дайтадац Грозненски грузовой автотранспорта производственни объединенера, «Старогрознефть» НГДУ ра, хIаьта Гудермесски локомотивни депора — хIара кхоалагIчоа мара.

ТIехдахьа къаракъаш меларашца къовсам лоаттабара хьаьчи комиссей балхага нагахьа мара хьажац Ташкалински УТТ, «Грозэнерго» управлене, моттигерча промышленноста министерства химпаводе, Къулбеседа · Кавказски машиннаькъа Грозненски отделене.

Духьал дай аьнна дIайаьа рал совгIа кхы хIама дешоц «Малгобекнефть» НГДУ ОРС а «Сельхозтехника» районни объединене, жилищно-коммунальни бохама конторе вIашагIъехка халкъа дружинаш. Укх шарача шера оттаь план я йолаш болх беш цу хальян дружина районни штаб а, цун заседанеш чакхьлхац. Районе вIашагIъеллача нхе опорни пунктах болх беш цаI мара яц «Кавказ» совхоза, районера, кирпичкаш еча заводера профилактика советаш цхьаккха хIама деш яц. Цу тайпара хьалаш да Назрановски района цхьайолча совхозашкеи предприятешкеи.

Кхелетарий дешашта, тIехдахьа къаракъаш меларашна къовсам лоаттабара, наблюдательни йола комиссеш, халкъа заседателий советаш санна я, ишттa кхыча районни звенонарча органашта а тIадаллад правонарушенешта профилактика еча общественни организацешкхьинар пIаццгIтохилга, хьалха чубаьхьа хиннача нахаца кхетама болх белга. Ишттa, цу хьаьхехьа боагIаш бола болх бе белаш а профилактика советаш правопорядка общественни пункташ. Алхха город Грозный [illegible] хIара «Халача» кхелетачоа [illegible] кIелагагIа боашш тайп-тайпара шефаш, воспитателаш, наблюдателаш, наставникаш. ХIаьта вахаре бокъонаш нохаза нийслуш долчунга хьежача царца болх беш пар алхха кхелетараште йола РОВД инспектор мара хилац. ТIаккха хоаш ма дий алхха цар низаца гIулакх бокъонгахьа лаккха вIаштIехьдаргдоацилга.

Цхьан дешаца аьлча, правонарушенешца къовсам лоаттабеча шийга кхоача дакъа юкъедахьа дела шеррача общественносто, хIара организаце, къаьст-къаьстача наха.

Ф. КОННОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР прокурора заместитель.

ТХА КОНСУЛЬТАЦЕШ

БАЛХА ТIА БРАК ЙИЧА

Нагахьа санна продукци хьаеча болхлочун бехках из толхайнча ло эза алапи эша де йиш йий?

М. М. КОТИЕВ

Болхлочун бехках материалаш, хьафабрикаташ, изделеш толхайнча из материальни бехктохкаме ол, бакъда цунгара хьадоаккхар хила йиш яц юкъера лаьрхIача бетта эша алапи кхаь даькъа дийкъача шин даькъал совгIа.

ХIаьта даь зе ший лоIамагIа юхаметтлоттадо йиш я сага: массе ахча дIачудалирна е ше харцахьа даьр юха тоалдарца, хIаьта ишттa администраце пурамца толхальча хIаман когаметта ший доалахьара цу маьхера хIама дIаллярна.

Нагахьа санна болхло ше даь зе юхаметтлоттаде ца тугаш леле администраци декхарийла я доаш суде дIачудала. Брак яр бехьан даь зе юхаметтаоттадара цхьа шу ха отталий.

ХIаьта цу тайпара зенаш бокхача боарамe довцаши массехнаоза нийсденнея хуле, уж дерригаш цхьана хьагул а даь, шу далалехьа суда дийца дахийтар духьа дIачудала бокъо лу.

Болхлочун бехках ерригахьаь продукци брак хуле цунна цох алапи дала дагIац. ХIаьта цхьадолча даькъе брак хинначох (хьаьнь продукци пайдана хиларга хьежжа) лохагIа йолча тарифни ставкогIа мах бала боагIа.

ХIаьта болхлочун бехкагIа довцаши продукци дикал лоха йолаш кийчъаь нийслой, ерригга брак хинначох тарифни ставкех доагIача цхьа даькъах шин даькъа мара алапи хьожаддац, хIаьта цхьадолча даькъе мара ца хинначох (хьаьнь изделеш пайдана хилар теркал а деш) лохагIча расценкаегIа, бакъда, тарифни ставках доагIача кхаь даькъах шин даькъа кIезигагIа долаш.

Болхлочун бехкагIа доацаш ця брак технически тIахьожам лоаттабеча отделе гIолла цкъарчоа продукци чакхъяьнначул тIехьагIа гуча йоале цох лерттIа кийчъаьча изделех санна мах бала боагIа.

Браковании ялё а массаларча расценкаех алапи хьожаду продукцех, нагахьа санна из хьаь метала вIаш тIехьа ца хуле, хIаьта цунна обработка ели детальшта сборка ели цхьан денал кIезигагIа къахьийга деце.

Керда производство карраерзаеш моттиг нийсъелча (деталашта, станокашта, машинашта, моторашта, трансформаторашта, турбинашта, ишттa кхычарна обработка ели) болхлочун бехказ доацаш нийсъенначa браказ повременщика тарифни ставках доагIа алапи лу цун разряда хьесапа.

Дикал лоха йола, комплектни стандартни йоацаш продукци арахецилга ца декхаш Iийна предприятей, структурни подразделеней кулгалхойн цар заместителий бетта эшача алапе боарам материальни бехктохкаме оза боагIа, е вешта аьлча, мугIарера болхлой озачул дикка тIех а оаш.

Брак ярах материальни бехктохкаме оза ца Iеш дисциплинарно а бехктохкаме оза йиш я бехке вар, из премеш ца луш вита а бокъо я.

Балхара мукъаьалийта, аьнна запалени язъяй аз. Бакъда, болх бе оттаьр сайга хьаенна инструмент йоалъй аз. Цох согара фу дехкха доагIа?

Т. Б. ХАШАГУЛЬГОВ.

Болх бара эша инструмент, хIаьта ишттa прибораш, спецбарзкъаш, кхыдола предметаш доадича царех боагIа мах биза дIатакха денхарийла ва саг. ХIаьта царех доаккхар поччахьалхен розничи махкашта хьежжа хила дела. Нагахьа санна цу таьпара маьхаш царна оттадаь деце, тIаккха уж хIамаш лочкъайнча, кхоачаш ца хилча е толхейнча доахаргдоли махкаш доах.

Нагахьа санна болхло ше предприятена, организацена, учрежденена даь зе юхаметтоттаде раьза воацаш моттиг нийслой доаш суде дала декхарийла ю администраци. ХIаьта на ше деш шийна даьча зен боарам къовсабе бела цо.

ХIаьта цу даьнхе саг материально бехктохкаме ола йиш яц, нагахьа санна из бехке волга бокъонца техка деце.

Хаттарашта жоп декхар ва НГIАССР юстице министерства сектора заведующи Ю. Б. КРИГЕР.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Итташ эзараш боабаьи човнаш яьи ливанцаш а палестинцаш а, эзараш бахаи баьннеи моттиг йоацараш, миллион тхов кIийле йоацаш бисараш — ишттa я Ливана духьаларча къизача израильски агрессе итог.

СУРТА ТIА: баьдда болха ливанцаш.

АП-ТАСС телесурт.

ПАЛЕСТИНЦАШ ДIАБОЛХ, АГРЕССОРА ОККУПАЦИ ШЕРЬЮ

Малхбузен Бейрутера шоай тIема отоллаш арахха аьнна ООП кулгалхоша яьча решене хьахьокх Вашингтонеи Тель-Авивеи массе хана «террористически» яр санна ювцаш йола из организаци, ма ларра яьлча, йоккха гуманность йолаш цахах къахеташи йолга.

Цхьаккха а саг шен воацаш да цу городе агрессора бIу чу ца байта палестинцаш бол а кийча болаш хиннилга. Цу хьаьхехьа шеко йоацаш бар израильски генштабе а. Цига дика кхетадора малхбузен Бейрут якха чухьийл хача ишттa а дукха бола боабаьи човнаш хинеи нах кхы а массехк эзар дукхагIа хила тарлулга.

Цудухьа ООП духьал йохае шоай тар ца лепнача оккупанташа лаьрхIар тактика хувца Ливанеи столица цу даьхь тIа бахачи ах миллион болча нахах шоай аманаташ бир цар. Эзараш бола маша ре баха нах боа а баь шоашта пайданегIа долча оагIорахьа хьал хулцар духьа.

Малхбузен Бейрутера палестинцаш дIабол а бале а уж нйша болаш дIабахабац цигара. Ший лоIаме йола шоай пачхьалкхе вIашагIйоллара йола шоай бокъо дIахо кадача хана а лораe лаьрхIа болаш бахаб. Палестински деша хьакхехьарча ООН Генеральни Ассамблея чрезвычайни специальня сессе решене тешаме хьахьокх цу даьхье ООП дуней халкъашта юкъерча сообщества IалашматегIа дукхача членаша хьаллоацаш хилар.

Дуней халкъашта юкъера ший сий лакха а лоаттадеш ООП кулгалхой Ливанера дIа болхача хана из ала йиш йолаш дац Израила доал деча гIозарех Израильски агрессии массане а лоархI Iарбий лаьтта гучахьара геноцидаи сионистий керда зуламаш могалеш йола Кэмп-Дэвида политикаца цхьаяна тарьеш.

Из ишттa дале а стратегически партнераш шоай антиарабски викъ дIахо бала дерхIаш ба. США оборона министра К. Уайнбергера Вашингтонеи Тель-Авивеи яьча заявленех палестинцаш дIабахабар аьнна Ливанера Израила бIунаш арадаха лерхIац. Пачхьалкхен секретара Дж. Шульца из кургдолаш лерхI цу мехка «чIоагIа правительство» оалаш яр вIашагIъеллачул тIехьагIа. Шоай аргIагIа израильски правительша йоах Ливанера арадоаргдац шоаш цу пачхьалкхен территоре тIара дерригa «кхыча мехкий низаш», вешта аьлча палестинцашшия сирийцашия арабехалалча.

Цу дерригнеша тешал ду агрессор Ливане дIачIоагIлала лерхIаш хилара. Из бакъду ишттa Бейрута вIуэбаседехьеи Векаа атагIеи Тель-Авива бIунаш гуллеш латташ хиларо а, хIаьта из да ма могта дукхагIа йолча ливански территорена оккупаци е гIертаз Израиль хилар.

Тель-Авиво кхайлакхахьац Ливанах зеррагача гIулакхашта Израилах тайша йолаш чургйола пачхьалкхе е гIерташ ше хилар. Цудухьа дика кхеталуш я Бегина уйла: израильски оккупаци шерагIа ме хул сионисташа къаьстта дукхагIа совлеэнаш кхоачаргйола машара капитулянтски хьалаш Ливана вахозка дукхагIа торо кургьа. Цунах латт кэмпдэвидски процесса бокъонца бола чулоадам.

РЯБЦЕВ Эдуард. (АПН).

Новкъосташа лоархIаши сий деши ва

Ткъо шу совгIа ха я Нохч-ГIалгIай АССР чурча гIулакхий министерства ГАИ вокхагIволча госавтоинспектора, милице капитана Куриев Бексолта Iалаудина болх бу.

Ший къахьегама никъ дIаболабир Iалаудина Казахстана целинни вренашка. Цига кхебаь илата хьуыкъам чуэца кхаьвар эзамига саг ВЛКСМ Назрановски райкома путевкагIа.

Цигара цIакеначул тIехьагIа Назрановски районе ГАИ инспектор волаш болх беш хул из. ХIаьта хIанз балха опытая кхинна вола из ГАИ подразделенена кулгалдеш ва.

Каст-каста хул капитан Куриев предприятешкеи автобоахамашкеи. Водительски состава юкъе бокха кхетама болх беш ва из наькъагIа арайоала транспорт дикача хьале хилийтар, хIаьта из дIа-юха лелача хана кхерамален бокъонаш телха ца яйтар царгара чIоагIа хьа а дехаш. КIезига болх бац цо кулгалхошца а, къаьстта автомобилашта хан-ханнахьа технически хьажараш чакхдаха дешаш хиларах лаьца.

Цу хьакъехьа бехкечаргара доагIар цIенхаштта хьадехаш оамал йолаш ва ГАИ капитан. Из дика кхетадеш ва, нагахьа санна цу даьнъе нь ледарло теркал ца еш йиттача цох тIехьагIа доккха зулам дала тарлуш хилар.

Куриева а ГАИ аппарата бехктохкамеча болхлоша а лаьцачох, техосмотр яра шоай транспорт дикагIа кийчъечарех я «Сельхозавтотранс», АТХ, Старогрозненски Ташкалинскии технологически транспорта управленеш. Бакъда, из ала йиш яц моттигерча промышленноста министерства, «Родина» совхоза автобоахамех, Нохч-ГIалгIай транспортни управлене ПАП-2, 1737 автоколоннах. Цу тайпарча организацей водительски составаца а кулгалхошца а лаьрхIа болх беш хул вокхагIвола госавтоинспектор а кхьобла ГАИ болхлой а.

Бокхача лоархIаме да водительски коллективашка хьалхе а профилактически болх бар, транспорт наькъашка лелеча кхерамален бокъонаш лорайтар.

Ишттa, укх тIехьарча хана цу хьаьнъехьа болх беш хиннаи из № 7 йолча треста МУС автобазе, Грозненски технологически транспорта управлене. Цо ешаш йола лекцеш, беседаш гулбенначар дика кхетаеш, цар коллективай болхлой гIулакхашца айхха ювзаенна хиларца белгагала хул.

Ший подразделене бокхха общественни болх беш ва коммунист Куриев. Из ва «Кхерамален бокъонаш лорае» яхача пенгазета редактор. ХIанзале цун ворхI номер арахийцай цо. Цу даькъе цунна новкъостал деш ба автоинспектораш А. А. Сула, В. Х. Сулейманов. ХIаьта из редактор волча газетана укх шера ГАИ подразделеней пенгазетий хьажар долча хана хьалхара моттиг хьожалир.

ВокхагIвола госавтоинспектор хиларцеи балха опыт йоккха хиларцеи ГАИ къонача болхлошта юкъе хьсхама болх беш, цар говзал лакхъяра йоакхо еш ва из. Цу тайпара гIо-новкъостал цунгара дукхагIа эшачарех ба дукха ха йоацаш балха баьхка инспектораш Б. Т. Ющенко, О. В. Морокко. Каст-каста царца го йиш я Iалаудин.

Республика ГАИ ерригa хIана яц аьнна служибашка балха гIулакхаш миншта латт дика довзаш ва милице капитан, хIана аьлча цу даьнхе леш долчох лаьца хоамаш эгара хьалха из волча дьагул лу. Цо чIоагIа раьза волаш дуыц Мельников керте латтача Ленински, Тихаев керте латтачи Урус-Мартановски, Саркисянц керте латтача Гудермесски районни ГАИ служибаех.

ГАИ кулгалхой раьза ба коммуниста Куриева кулгалдеча отделене балха. ХIаьта ший балха декхар ишттa кхоачашдеш вола из дункхаза белгалдаьхав. Цунна еннай Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота, милице органашна даккха гIалат доацош дика къахьегарах кхаь степена медалаш. Ишттa цун наькха тIа йоалл «Милице отличник» яха знак я.

Шийца болх бечар лоархIаш а царна белаш а ка вха эзделац, саббаре ший балха декхар кхоачашде карагIдоалаш вола из. Цар кхачох, ший балха моттиге вказа вола да ва Куриев.

А. ПЬНИНОВ.
тха штате воаца корр.

дола бусалба мехкаш хIанз а промышленно дегIабаьккхача капиталистически пачхьалкхени ваьсалий хьала тIа да, формально уж политически кхычарех тайша хIама доацаш лоархIа а. ЛоархIаме да, капиталистически дунен мехкаш даьтта запасий кхаь даькъах даькъа совгIа дар бусалба над бахача йоккхача регионе хилар. Кхидола кхыча тайпай маьхерча металлий, минералий, каучука, йоакхача юртбахама продукто тоъаш доаьда даькъа цу регионна кхаач.

Цу бехен [illegible]

баьхьи дар КъорIа. Суннаш, тайп-тайпара бусалба догмаш бебе лашар. ХIаьта исторически даькъе ислама чухьа тайп-тайпара теченеш хьахулийташ хиннараш (кхыча дикашна а санна) къамайн социальни вIашдухьленаш яр. Социальни къовсам тIагIоллара хьежача диница буцабалара майан долаш бар, цхьабаьнда, ишттa ма барий аьнна цо болчи тайпара бусаш хинниб из.

Цунна долча масалаш дIаоттабо моартгIболаш ба тIехьагIа тоххамхоша ислама дунен чу итара хьалхара социальни революци аьнна цIи тоэло бола харифистий болам (VII бIаьшере). Цхьабаьза, из дин течени кхадилийтай социально-политически болламе цо кхоачий лелаьй моттигерча феодалаши лаладеча бокъо йоацача дIамашта, имуществни нийсхо ца хилара духьа лара кхаьче тамкой протесташ. Харифистий болам [illegible] мугIарерча адамаша.

Ортодоксальни исламаца оппозици йола чIоагIа болам [illegible]

байранх хьал я лаьца лаха лоаттабеча къовсама илелин ларл а хинна лаьттад. Цу тIехьарчир Iаьдал «низагIа шоай бе деллад» бусалба нахьа «законни» баьччашкара — кхамашнара, падкамара тIехьенашкара из дIалаьнккха хилариx долд [illegible] (Иранеи революци йолча хана шах а ишттa «узурпатор» ва, хIаьта цун Iаьдал — шиннамига диллача законагIа дац аьнна хьакхайнадаьдар).

ДИН ЛОЗУНГЕХ ЛАТТАЦ МАIАН

БIаьш шерашка мугIарерча адамаша феодалашта духьале ль дунна выступленеш дин боламий кулехьа я хулаш дIаьнийтай. Ишта хиннай массехк а бокъонаш цхьатаррихилари хIама нийсхоца леьарен идей кхайкальча нармагий болам [illegible] лаккаш байъдаш бола идеологически ниь.

Бусалба дин доктринах тайп-тайпарча общественни идех пайда эцапа торо дукхача даькъе бусалба дин хьехамаш [illegible] совдегарал, коррупци, деспотиам харцахьа лоархIаш а. Цхьабанъда, КъорIа тIара дунеха положенеш тоъал кегаьни дина къахеталургIоацаш вIашагIъехкай, тIаккха цо бахьан лу уж тайп-тайпара кхетанра.

Масала, цхьатарра бокъонаш хиларах йола КъорIа тIера идея хьаьнт дале алхха дин маIанагIа я, вешта дале, социальни маIанагIа а кхетае йиш йолаш я, цу идея тIа латтача низаш классови хьалхашна хьежжа. Эксплуатаца ше йолча йисара [illegible] пашн дукхала уыттаьий шоашна модатагIал долаш йолча капиталистически Малхбузен идеологена.

Лакхе ма аллара, «ай ленешна а политически кортамукъале бахьан долаш империализма духьала лоаттабеча къовсами байрамах санна пайда эца йиш йолаш ба ислам. Ишта хул из, цхьадало, тIехьайнсн социально-экономически отношенеш йолча метте, шоатагIа дале, бахача нахах дукхаь дукхагIа лоладахьа дин идеологе влиянена кIал латта. [illegible]

а санна, дегIаахара ниьх харжа бехаш дар Гаргарчеи Юкъерчеи Малхбоален бусалба мехкаш. Царех цхьадараш къа общественни нахара кьахнара, традиционни формаш лелаярца цхьана дIаяржа йоледнай Iнслам социализма идеяш а. Кхыйола пачхьалкхенаш политически мукъале [illegible] буржуазни идеологи культура чIоагIйеча [illegible] кIал йисай. [illegible]

[illegible]

УЗБЕКСКИ ССР. Саматов Хамит — Самаркандски областерча Каттакургане даим ваxаш хиннарех ва. Дукха ха я шоай городока доззонел арахьа а цу сага спй ду. Эггара дикагІа из хьахьехт мехка тайп-тайпарча мидІигашкара, къыметтел доалол арахьара а цул адресагІа ухачи йоккхача почтови корреспонденце. Письмош кхухьийт СаматовгІар бераша а берий бераша а.

Узбекистане боккхий дезалаш дукха ба, бакъдо. Хамитн цун сесаг Сапобари керте латта дезал моллагІа дезал санна бац.

...Цхьана барт тайна дезал

...1943 шера гурахьа тІом беш Днепрах тІехвоалаш Саматов Хамита хала човнаш яь хиннай. Из верзалца цунна гІо даьд украински кхалнаха Власко Мария Тимофеевнаси цун йоІо Николаева Надежда Ивановнаси.

Кхы дІахо тІом бе могаргдолаш хилаьзар Хамит. Каттагургане инвалид а хиина, дика тІом барах совгІаташ а дахьаш цІаккхьачар из. Шоай городерча вокзале цунна бІаргавайра даа хІама дехаш кулгаш а хьаьокхаш латта кІаьнк. КІаьнк мархІа а велла Саматове шоай цІагІа чувигар. «Вайцига вахийта ер. Кучкар аьнна цІи тулларгья вай укханагІа», аьнча.

ТІехьагІа Хамита воалавир эрсе Ваня, украинец Донат, белорус Женя, татарин Керим, жуттий йоІиг Лиза, ерманий кІаьнк Арслан.

Хамита къона сесаг Санобар цу сахьате тайп-тайпарча къамий кхойтта бера нана хилар, ялх шиий дар.

ТІема халача шерашка дай боацаш дисача берий дас санна йоакхо йора, напас санна хьестар уж узбекий дезале. СаматовгІар хьалхехьараш мехка тайп-тайпарча мидІигашка бахаш а болх беш а ба. ХІана СаматовгІар Хамитен Санобарен шоватхьен итт совгІа бери берий бери да.

СУРТА ТІА: СаматовгІар боккхача барт тайнача дезала цхьа дакъа.

Г. ГАФУЛОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

КЕРДА ОБРЯДАШ—ВАХАРЕ

НАХАЦА ЕКЪА ГІОЗАЛ

Дентара-ди ме долл вай вахара юкъе а йоагІаш шоай моттиг хьа а лоаццаш чІоагІлу формага диллача къаман йола, социалистически чулоацам бола керда обычеши обрядаши. Царна духьала латта ниа боаца ширъаьнна дина ритуалаш дІайоалаш а йицлуш а латт.

Хьахулаш йола керда обрядаш а цар чулоацам а тайп-тайпара хила йиш я. Бакъда, дукхагІча даькъе уж шоаш кхоллача нахага, цар дог-чІагІа хьежжа хул. Керда обрядаш хила еза вахара нийслуш дола деза денош хоза дІадахьа нах Іомабеш, вахарах уйла яйташ, саг шийгга гонахьарчар а иразах гІадвуггаш.

Вайх хІаране вахаре дукха дика хІамаш, гІоазала минуташ нийслу: хьахиннаб керда дезал; хьахиннад бер, хІаьта, дукха ха йоаццаш хинна бераш доккха а хинна вахара новкъа даьнад. Цу тайнара моттиг нийсьелча саг шийг гІозал гаргарча нахаца, новкъостаща екъа безам болаш а уж денош деддеш безам болаш а хул. Хоалхета аьннадоц из: нахана йийкъа гІозал — шолха гІозал.

Хьаццаргъа вай граждански хьалех нола актан дІаляю Шалински бюро. ЗІамига йолча кабинете ягІа ЗАГСа бюро заведующи йола Бибулатова Зара. МоллагІча дийнахьа цига воде а дукха нах хул из йолча. ХІаьта из цецвала хІама а дац, хІана аьлча, цига хахул керда дезал, цига моаршал ховтт хІетта хьахиннача сагага. Из деррига а наьха деганика хола лер юртаргІйолча тайпара чакхдакхка гІерт Бибулатова.

Керда дезал хьахилар, из духхьал шш сага цІей хинна Іаш, из еррига общества гІулакх да. Цудухьа цу тайпара дела денош деддеш дакъа лоли хьахиннача дезалера хІара член балха волча организацерча, предприятешкарча наха, кулг тесса дитац из гІулакх цигарча партийни, комсомольски организацеша, моттигерча комитеташа.

ХІаьта брака регистрацияр дика чакхдоах Бибулатовас. Цу обрядага нийслуш дола денош къахьегамах дисна хил хьинар долча кхалсага: хургболча мари сесиган дІадоьхийт пригласительни билеташ. ЗАГСе хьех цар шинне а новкъостий, хозьюі, кийчьу регистраци хургйола зал. Цу балха дика активисташ шоаш хилар хьахьекхад Шалински района культура цІен болхлоша а, цар даим гІо ду ЗАГСа болхлоша. ХьатІанкоач дуккъача хана дена сатийса ди, шоашта йиллача хана шоаница тешаш а болаш культура ЦІагІа кхоач мари сесаги хила нийсбеннараш. Ма лоархІаме а да цу хана царна улуш гІозал екъа, оагІуп хьаллоца дика нах хилар. Ек музыка мари сесаги вІашт юххе дІаовтт, царна тІехьа тешаш латт. Керда делал даькъала а бувцаш къамаьл ду ЗАГСа бюро заведующе З. Бибулатовас. Цул тІехьагІа, марои сесаги актови йоалуи деча Книжка тІа кулгаш яздича, цар барт чІоагІа хилар лоаш къамальлаш ду общественни организацей вакалаша, новкъостаща. Дукха корадоагІа царна дІайха дешаш, цул тІехьагІа халхараш, белаш, иллеш, сакъердом хул.

Иштта хьахул керда дезал. Ала дела, цу тайпара обряд тха районе шиий хьалхара гІа боаккхаш йоаццига, тоъал ха я укхаза саг йоалаьр иштта дездy. Из ди даим цар дегашка дахи дусаргдолча тайнара дездар юкъедоладе гІерташ нІезига къахьийгадаш ЗАГСа, женсовета, Халкъа депутатий районни Совета болхлоша, кхычар.

Я. ИСРАИЛОВА,
Шалински райисполкома культура отдела болхло.

Грозненска центральни универмагІ къахьегаш дукта дина дохкархой бригадаш, къаьстта бода дохкархой ба.

— Царна юкъе а къаьстта дика къахьегарца, бетта план даим тІехкхоачашъярца, бригадашта, отделашта юкъе дьржача социалистически яхье хьалхе леларна белгала я А. К. Москалевас кулгаллу № 11 йолча «Ткани» яхача секце къахьегаш йола дохкархой бригада, — аьлар универмага директора Ясиева Нина Петровнас.

Дукха ха я А. К. Москалева № 11 йолча секце къахьегаш йола, къахьегаш аьлча нийса хургдац, искусства болхлоча шиий гІулакх делаш санна дохкархочун балхаца саькъердалуш, цох са доалалаш я из. Иштта шиий балхах, шиий коллективах дог лазаш из хилар бахьан долаш хила тарлу цо кулгалдеча отдело дика толамаш долхаш хилар.

Дина къахьегаш, план дикка тІехкхоачашъеш чакхдоьккхар цар цаьдІтталагІча питилетка хьалхара шу. Шоай кулгалхо санна балха тІа дикача оагІорахьара белгалбаьлар дохкархой М. Юркова, Т. Канаева, Л. Дорофеева. Иштта дика къахьийгар цу коллективо укх шера ворхІ бетта а. Шоай декхараш тІехдика кхоачаш а деш ворхІ бетта план 102 процент тІехкхоачашъяьй из. ХІаьта мехка, республика юбилейшта шоай совгІат де лаьрхІад цар, из [illegible] шера план хинал дикка хьалха кхоачашъе лаьрхІа хилар.

С. ЧАКОВ.

СУРТА ТІА: универмага № 11 йолча секце заведукщи А. К. Москалева.

И. ПЛИЕВА сурт.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ДИКАЧА НАХАХ

ШИЙ ГІУЛАКХ ДЕЗА САГ

Дагестански АССР Тагирнект яхача юртарча школе дешаш яр йоІиг Курабекова Чира. Школера занятеш чакхъаьлча каст-каста юртарча библиотеке йодар из. Фу дар а хаи, бакъда, библиотекарех чІоагІа хьагар йоІиг. Царна новкъостал де кийча яр. Школа чакхъаьккха ха хьатІакхоач, бакъда, хьалха мо йоІига дег чу бах библиотекара балхаца, книжкашцара безам.

Дийша яьнначул тІехьагІа Курабековас лоархІ шийна дуккхача хана дагадаьллар кхоачашде дагахьа деша яха. Из йода а йода деша. ХІаьта мичахьа деша йода яха хаттар укхаза вІалла хила йиш а яцар. Цо хорж Грозненча культура-сердалои училища библиотечни гІулакха отделени. Училище дешаш даькха шн шу сиха дІадода, бакъда, йоІо дукха кердазар хьадела шийна, дезача гІулакха теоретически кІоаргаленашка кхоач.

Цудухьа, дешара иштта тІаккхача, ма хулла дукхагІа довза гІертача Чирайх: «Библиотекарь хийла аьнна яь хиннан из», — оалар училищерча хьехархоша.

ХьатІакхоач йоІа эггара хозагІдола, гІозагІдола ди, цунна хьалу библиотекара гІулакх каралерзадара тешал деш дола диплом. Из ди кхы а дукхача хана диш ца луш йоІа дег чу дахаргда Курабекова Чира. Балха хьокаю Назрановерча районни библиотеке методико-библиографически отдела йоккхагІйола библиограф йолаш.

ДІаболабелар къахьегама никъ. МоллагІча къонача специалиста балха санна Чирай балха а цхьаццаь халонаш нийсдора, бакъда, шиий болх дег тІара безаш хиларах уж халонаш ца зе гІертар йоІ. ХІаьта методико-библиографически отдела заведующи йолча Хашиева Іашата а отделерча кхы болхлоша а дика гІо ду юкъхьанца Чира Абдуселимовнайна нийслуш йола халонаш, кхоачамбоацараш дІадоахача. ХІана балха шаьрьенна, художественни, технически, искусствах долча литература бокъонца йола пропагандист хинна дІаоттай йоІ. Тайп-тайпара книжкаш лезаш чубаькхача наха шоашта лез книжка аттагІа лохаргдолаш массеполча тайпара литература картотекаш отталый цо.

Литература пропаганда ера даькъе дукха болх бу Чирас. Къахьегама коллективашта лаьрхІе кийчъю технически литература выставкаш, хІаьта цу выставкай обзораш а ю. Масала, къаьстта а дика кийчъяьрех яр Назрановерча трикотажни фабрика болхлошта лаьрхІа кийчъяь «Трикотажника — специалиста ди» яха выставки. Из латтар текстильни гІулакха хетадаьча литературах. Цу литература чулоацамга хьежжа обзор а йир фабрика къахьегамхошта хьалхашка. Цу тайпарча мероприятеш гІо ду болхлошта шоай отраслера кердалар довза, къаьстта а технически оагІорахьара.

— Доккха деце а тхоай дакъа юкъедахьа лерхІ оаха вай мехка Кхачан программа кхоачашъеча, — йоах Курабековас. — Из лакъа малагІа да аьлча, из да юрта бовхаме болх беча наьха хьашташ кхоачашдар. Цу хьанъехьа оаха чаькъьккхай семинар а. Семинаре дукхагІа теркам тІа а бохийташ дийша дешаш дар керда хьадена юрта боахама хетадаь литература ма хулла чехкагІа болхлошта дІадовзийтар, цу литература чулоацамга хьежжа обзораш яр а выставкаш яр а.

Дика гІо ду Чира Абдулселимовнас районни библиотека филиалаш лоархІаш йолча Назрановски района юрташкарча библиотекашта а. Масала, СурхотІарча библиотеке Чирай гІонца кийчъяьй «Іилмен дин» яха литература картотека, иштта цо гІо ду мероприятей планаш, разработкаш уттаеш. Каст-каста яхе хул из цу гІулакха Пхьилекъонгий - Юртарча, ТІой-Юртарча, Наьсар-Кертерча, Іаьлий-Юртарча библиотекашка.

Курабекова литература бокъонца йола пропагандист хилара тешал деш да цхьаькха а. Из дика гуш да цо болх беча районни библиотека методико-библиографически отделе дІачуваьлча. ДІачувоаллаше а шийна бІарг тІаоаш я «Шоана, книжкаш дешараш» яха хоза кийчъяь уголок. Хьалъовттадаь даттача папкаш тІа яздаьд: «Книжкаш дешара культурах», «Нохч-ГІалгІайчех», «Поэзе тематически картотека», «ДоттагІалах», «Юрта боахамах», «Обществах, моралах» аьнна. Фу хала да иштта кийчъяь библиографически уголок хилча деззи дола книжка лаха. Къаьстта а теркам тІаоаш я тайп-тайпарча республикех долча литература библиографи лаьяв дола кьахаташ чудоахка папка, царна юкъе да Якутех, Дагестанех, Къулбаседа ХІирийн республиках, Чувашех, кхыча республиках дола литература.

Шиий шера болх бе мара хьожаяьяц Курабекова Чира Абдуселимовна Назрановерча районни библиотеке, царех пхьа шу чакхдаьннад, бакъда, шиш шу чакхдаьлча а укхаза Іе безам болаш я къона библиотекарь.

С. АРЧАКОВ.

ФУТБОЛ

«ТЕРЕК» — «СТРЕЛА»

Самардийнахьа Грозненча «Динамо» яхача стадиона тІа «Терека» аргІанара ловзар хилар Воронежерча «Стрела» яхача командаца.

Белгалдаккха доагІа, хьалхарча гоя юкъе лийзача счет 2:1 йолаш вай мехкахоша воронежцашкара котало лькха хиина хилар. ХІаьта аргІанарча ловзаре а шоаш толаш хургхиларах тешаш дІадоладир ловзар грозненцаша.

ВІашагІкхетара хьалхарча минуташна деиз сиха а дика а ловза баьлар фусамдай. Из лер йоацаш а дисанзар. ИттлагІча минуте счет хьайийлла яр. Шиий новкъосто хьаенна бургац шийга дукха гоа ца еш чІоагІен ниисен чутех хьаший наІарашка Ш. Джунидова. Цул тІехьагІа пхи минута яьлча белгала вала йиш йолаш вар У. Садаев а. Цо чІоагІа чутеха бургац дикка кхераме яр Воронежерча вратара, бакъда, из цун ираза дІачу ца йоалаш юс.

ВІашагІкхетара шоллагІча тайме а дика технически ловзар гойташ бар «Терека» футболисташ. АргІанарча атаке М. Куртаев духьала нийслу ше цаІ висача вратараца, бакъдо цо чутеха бургац наІарий бечох а кхийтте чу ца йоалаш юс.

Иштта, сиха а барг болаш а лайза грозненцаш меллу тІехьарча минуте. Цун тешал деш лар тІехьарча минуте «Стрела» команда футболист вай голкиперана цхьаь виса гол чутоха гарга хиина хилар. Из бургац хьалаца ца магарах Г. Колосова угловой хийла аьнна дІайоххийт.

Иштта, счет 1:0 йолаш «Терек» котйоалаш чакхдаьлар из ловзар.

А. ИЗМАИЛОВ.

«Сердало» газета редакце балха хьаьц секретарь-машинистка а гІалгІайн кхечийя меттала кепатоха хоьш йола машинистка а.

Балха отта безам бар шиий хатта хІача дале я ела укх адресагІа: г. Грозный, Маяковске у., 92, алхлагІа этаж, 606-гІа кабинет, тел.: 2-45-57; 0-24-00; 2-85-07.

НАЬХА ЙОАКХО ЕР

Сага кхел белгалйоаккха моттиг нийслуш ха йоагІаш хул вахаре. Иштта моттиг нийсъелар бера хана берригача кІаьнкаша а санна цхьаьнца хІама де гІиртача Сатуев Ахьяда а, цхьаьакъда, эггара дукхагІа тІера вар из техникана. ХІаьта маьаггІа бер да из кино ца дезар. Уж мортеш корадоагІе тамаш я Ахьяд вахача юрта кІирана 1—2 за хьокхар картиваш. Цу денош цІей хетар берьшта Вешта. БІарчача бетташка фильмаш из хьувидаш а улар хаьаш киноаппаратура еха а еха, хІаьта киномеханик цуна фу де реза даьа хьаш хилацар. Иштта цига кино хьокхаш латтача хана кинопроектор еха а еха, киномеханика из хьохдайнадаьча хана чІоагІа гІангІаме даха цунна бІарахьежаш дагІар берш арітельни гІалера арапрола хата а доаца. Цига киномеханик ше поакъошта [illegible] тІеттар Ахьяд. Цу [illegible] класс деша ваьлар [illegible] технически средствах [illegible] Ахьяда [illegible] фильмашта [illegible] тар духьа. Эггара хьалха цу моттиго доттагІал тассийтар киномеханикага хІама хьадира тІера хиларах дукхача новкъосташта везавенна волча пхелагІча классерча Сатуев Ахьядаца. Киномеханики специальноста цхьадола хІамаш эггара хьалха циггача кхетадир цо. ХІаьта тІехьагІо ше а хьожар кинофильмаш хьокха. ХІана кино ца хилча кхы дуне долаш вацар Ахьяд. 1958 шера школа чакх а яьнна ЧИАССР культура министерства кинофикаце отделе знаменаш дІа а ена. ІІ-ча категоре киномеханика праваш ше хьайийцача Урус-Мартанерча культура ЦІагІа бола бе вахар из.

Иштта идоачаш хилар цунна дагадаьллар. ХІана 24 шу даьннад цо Урус-Мартановски районе болх бу, царах 23 шера — гІойтІа.

Тахан юртара киномеханик — из технически болхло хинна ца Іеш, советски кино пропагандист а эггара хьалха идеологически фронта бІуво а ва. Юрта культура чулхукьчарга керттер вар из ва. Цуи кулгах чакхдуал арітелий къахьегама хьинар айдаш, идейно-политически [illegible] кинофильмаш. [illegible] хІамаш да Ахьяда шиий балха тІа кхоачашдераш а.

Цун балха тІа кІезигача лоархІаме дац киноаппаратура хьурмат деш лелаьр я. ХІара дешна массо метте гІолла бокъонца цунга хьежа, кулг техо чакхвоал Ахьяд. «Хаддаза болх беш хила еза аппаратура — из да аз чІоагІдаьр», — йоах киномеханика.

Цудукьа массаза а лакхача технически боареме хьувих кинофильмаш ГІалгІарча культура ЦІагІа. Хоза кийчъаь я СССР кхаьн 60 шу, Нохч-ГІалгІайчен автономе 60 шу, из шиий лоаманга Россеца юкъедаа 200 шу дизарга хотаь стенд. «Нохч-ГІалгІайче — селхан, тахан, кховна» яха стенд.

— Хала хет, уйла дІаяхийта бераш ладувгІаш хилча, — йоах Сатуев, — ТІехьагІа царна вахаре наьидаредола моллагІа керда хІама дийнача. Цудухьа чІоагІа [illegible] ва болх беш), кхыбараш шоаш ба хІана вай республика киносете киномеханикалла болх беш.

Киранна кхолах наьонача арітелаша хьалхьоа культура ЦІен зал. Къаьстта царна хьуних берий сеансаш, херж фильмаш. Цу тайпарча сеансашка каст-каста школьни программига хьежжа хьуних картиваш. Школацарча, преподавателашцарча, кхыча общественни организацешцарча бувзамаша кино хулийт къонахи арітелашта [illegible] терналде, новкъостал ду берий киносеансий репертуари план кийча оттаира.

Культура ЦІагІи хьувих общественно-политически тематиках дола фильмаш, цар хьалхагІа специалистана выступленеш а еш.

Наьсдар аьлча, шинна цхьаннена хала хургдар киномеханика селлара дуккхача балхах лоархІамаш, цудукьа дукха ба гІоачий — хаьаш профессии [illegible] ЦІен заведующий [illegible] гетттара дика кхетадеш да. Цига план даим тІехьхоачаш хІана ю. Из я цул берригача балха керттера итог. Цуна дола тешалаш да хьаьнала къахьегарах тийна совгІаташ — ЧИАССР кинофикаце управлене Сийлен грамоташ, «Пхьа пятилетка ударника», «СССР кинематографе отличника», «В. И. Ленин ваь 100 шу дизар» яха юбилейни медаль.

И. КОВАЛЕВА,
ЧИАССР кинино методкабинета йоккхагІйола редактор.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) ГІойтІарча киномеханика гІонча Наурбиев Салаудии, киномеханик Сатуев Ахьяди.

ТЕЛЕВИДЕНИ

2 СЕНТЯБРЬ

І ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.45 — «Бa Волга тІа шуз». Фильм-концерт.
9.15 — «Шоаш дола моттиг хьалийна, зерманищІа».
10.00 — «Сентябрь хьатІахоэнача нана». Художественни фильм.
11.30 — «Кердадараш».
14.30 — Документальни фильмий программа.
15.10 — Театр дезий шоана?
15.55 — «Къонахар ахзлаш».
16.25 — СССР хьахинна 60 шу кхачарга. «БІаь шерашка нийсбе йиш йола ния». Хьахара доа исторически Іилмий доктора АН СССР истории института директора С. С. Хромова да.
17.15 — «Шахматни школа». Виллушар класс.
17.45 — Халкъа ашараш.
18.00 — «Ламан вахар».
18.30 — «ХІара сурта тІа [illegible]».
18.45 — «Тахан дунеи тІа».
19.00 — «Иностранная литература» яхача журнала керттера редактора Н. Федоренкой французски йоазанхоцунцари А. Стильцара беседа.
19.25 — Телевизиони художественни фильма премьера. «Матеьдай ультиматум [illegible] «Домовой»? Э. Вильде «Домовой» яхача комедейн.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Фестивалаш... конкурсаш... концерташ».

ІІ ПРОГРАММА

8.00 — Іуйранара гимнастика.
8.20 — «Пейзаж 5». Телевизиони документальни фильм.
8.35, 9.35 — Физика. 8 класс. Физикех техника.
9.05, 13.30 — Испански мотт.
10.05 — А. Н. Радищев. «Петербургера Москве никъдар».
11.00 — «Наьна школа».
11.30 — С. Гузенко поэзи.
12.10 — Экран — [illegible]. Музыка. 3 класс. Эрсий халкъа инструменташ.
12.30 — В. И. Ленин. «Партийни организаци партийни литература». 10 класс.
13.00 — Ботаника. 5 класс.
13.30 — «Са министар хила безам бац». [illegible] художественни фильм.
14.30 — «Кердадараш».
17.30 — «Са даьтта — [illegible] дола дуне». Документальни фильм.
18.30 — «Нохч-ГІалгІайче гІоаш».
18.40 — Киножурнал.
18.50 — «Вай — интернационалисташ» (нохчий меттала).
19.00 — Парте ветеран В. М. Гончаров, 7-ча августа 1980 шера хинна передача [illegible].
19.55 — Юрта балхана хьалхалаттараш дола концерт (нохчий меттала).
20.00 — «Байса [illegible] шу, берааш». «[illegible]» яха мультфильм.
20.15 — «Саг. Лаьтта. Дуне».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Тахан кхоалене». Дукхасерийни телевизиони художественни фильм 3-ча серь.

3 СЕНТЯБРЬ

І ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.15 — «[illegible]» яхача хореографически ансамбла выступлени (г. Казань).

9.10 — Къонахар ахзлаш.
10.10 — «Матеьдай ультиматум [illegible] «Домовой»?». Телевизиони художественни фильм.
11.40 — «Кердадараш».
11.50 — «Кердадараш».
14.00 — [illegible] газовни промышленноста [illegible]. Телевизиони документальни фильмий программа. «Нефтехим». «Биографи болалар». «Северна сатІе».
15.35 — Вай бераш. [illegible].
15.40 — М. Лудкин поэзи.
16.10 — П. И. Чайковски. Концерт.
16.15 — «Владимир Ильича цІерагІа». Телевизиони очерк.
17.15 — Фильм болча хьошалгІа. «Амальи [illegible] принцессе». Телевизиони художественни фильма премьера.
18.45 — «Тахан дунеи тІа».
19.00 — Футболах йола СССР чемпионат ЦСКА — «Динамо» (Киев).
21.00 — «Ха».
21.35 — [illegible] Я. Вишневски, О. Грибериев, Н. [illegible], Г. Беседиасен, Т. Гвердцители, К. Георгиадзе, Н. Гнатюк, Л. Серебренников [illegible] дакха а лоадаш йола программа.
22.50 — «Тахан дунеи тІа».
23.05, 23.35 — Волейболах йола дуненнашкерра турнир. Малаес. Венгри сборни — СССР сборни.

ІІ ПРОГРАММА

8.00 — Іуйранара гимнастика.
8.20 — «Даймаш». Документальни фильм.
8.35, 9.35 — Эрсий халкъа фильм. 4-гІа класс.
9.05, 13.00 — Английски мотт.
10.05 — ВТУ демонстрацеш. Юкъара биологи.
10.35, 11.35 — География. 5 класс. [illegible]
11.05 — «Шахматни школа». Йоа шахматаш. 2-гІа передача.
12.05 — [illegible]. 7-гІа класс.
12.35 — Истори. 8 класс.
[illegible]

РАДИО

2 СЕНТЯБРЬ

[illegible]

Хоттам

[illegible]

Метеобюро.

ТХА АДРЕС: 364007, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; [illegible] — 2-85-07; [illegible] — 0-24-00; [illegible] — 0-24-01; [illegible] — 0-24-06; культура — 0-24-05; письмой — 0-24-07; [illegible]

НАШ АДРЕС: 364007, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; [illegible] — 0-24-00; [illegible] — 0-24-01; сельского хозяйства — 0-24-06; культуры 0-24-05; писем — 0-24-07; [illegible]

Газет арадувла шинарен, еран, пІераскен деношка

«Грозненский рабочий» издательствон типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № [illegible]